

คู่มือเตรียมสอบ

สำนักงานศาลยุติธรรม

ปี 69

เจ้าพนักงาน

การเงินและบัญชี ปฏิบัติงาน

ประกอบด้วย

- หลักสูตรและวิธีการสอบการวัดความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง (ภาค ข.) (คะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน) ดังนี้
๑. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติราชการ (๖๐ คะแนน)
 - ๑.๑ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - ๑.๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - ๑.๓ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - ๑.๔ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม
 - ๑.๕ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ของคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม
 ๒. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะงานที่ปฏิบัติในตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี (๑๔๐ คะแนน)
 - ๒.๑ ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - ๒.๒ ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยเงินค่าธรรมเนียมศาล เงินค่าปรับ และเงินกลาง พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - ๒.๓ หลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐ
 - ๒.๔ มาตรฐานทางบัญชีภาครัฐ
 - ๒.๕ ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีและการจัดทำรายงานทางการเงิน ของสำนักงานศาลยุติธรรม
 - ๒.๖ ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระบบงบประมาณของสำนักงานศาลยุติธรรม
 - ๒.๗ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุ

คู่มือสอบเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน
สำนักงานศาลยุติธรรม

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 320 บาท

จัดทำและจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ติวเตอร์กึ่ง อ. น. ม. ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานศาลยุติธรรม

ประวัติศาสตร์ศาลยุติธรรม

ศาลในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีอยู่มากมายหลายศาลกระจายกันอยู่ตามกระทรวงกรมต่างๆ และมีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีต่างพระเนตรพระกรรณแทนพระมหากษัตริย์ต่อมาเมื่อบ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น มีการติดต่อกับชาวต่างชาติลัทธิชาวตะวันตกได้แผ่ขยายเข้ามาทำให้ระบบการศาลไทยมีการเปลี่ยนแปลง มิฉะนั้นอาจเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับชาติตะวันตกได้ จึงมีการปฏิรูประบบการศาลไทยขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีบทบาทในการวางรากฐานระบบการศาลยุติธรรม โดยได้รวมศาลที่กระจัดกระจายอยู่ตามกระทรวงกรมต่างๆ ให้มารวมไว้ในที่แห่งเดียวกัน

เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีดำเนินไปด้วยความรวดเร็วถูกต้องเหมาะสมไม่ทำให้ราษฎรเดือดร้อน

และในโอกาสที่กรุงเทพมหานครมีอายุครบ 100 ปี ซึ่งตรงกับวันที่ 21 เมษายน 2425 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทางขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคเสด็จทอดพระเนตรพระฤกษ์อาคารศาลสถิตย์ยุติธรรม และทรงโปรดฯ ให้จารึกพระราชปรารภในการจัดตั้งศาลยุติธรรมไว้ในแผ่นเงิน ซึ่งเรียกว่า "หิริญบัตร" มีความกว้าง 9.5 ซม. ยาว 37.2 ซม. จำนวน 4 แผ่น ฝังอยู่ใต้อาคารศาลสถิตย์ยุติธรรมบนแผ่นเงินจารึกด้วยอักษรไทยที่สวยงามและทรงคุณค่ามาก แสดงให้เห็นถึงพระบรมราโชบายในการปกครองแผ่นดินว่า มีพระราชประสงค์ให้ตั้งศาลขึ้นเพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดอรรถคดีทรงเล็งเห็นว่าบ้านเมืองจะอยู่ด้วยความสงบสุขร่มเย็นต้องอาศัยการศาลเป็นสำคัญ จึงทรงจัดระบบกฎหมายและระเบียบทางการศาลขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชาติตะวันตก โดยมีกรมหลวงพิชิตปรีชากรและพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์เป็นกำลังสำคัญในการแก้ไขกฎหมายและปฏิรูประบบการศาลยุติธรรมให้เจริญรุ่งเรืองเป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศ

ศาลจึงเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนสืบมาตราบนานเท่านาน และในโอกาสที่กรุงเทพมหานครครบรอบ 220 ปี ซึ่งตรงกับศาลยุติธรรมครบรอบ 120 ปี ในปี พ.ศ. 2545 สำนักงานศาลยุติธรรมจึงร่วมกันจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุขึ้นเพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ที่มีต่อศาลยุติธรรมจึงถือเอาวันที่ 21 เมษายนของทุกปีเป็น "วันศาลยุติธรรม"

ทรงเล็งเห็นว่าบ้านเมืองจะอยู่ด้วยความสงบสุขร่มเย็นต้องอาศัยการศาลเป็นสำคัญ จึงทรงจัดระบบกฎหมายและระเบียบทางการศาลขึ้นใหม่ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชาติตะวันตก โดยมีกรมหลวงพิชิตปรีชากร และพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์เป็นกำลังสำคัญในการแก้ไขกฎหมายและปฏิรูประบบการศาลยุติธรรมให้เจริญรุ่งเรืองเป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศ

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2478 ได้มีการประกาศใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมแบ่งแยกงานศาลยุติธรรมออกจากกันเป็นสองฝ่าย คืองานธุรการและงานตุลาการ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบงานธุรการส่วนงานตุลาการ คือการพิจารณาพิพากษา เป็นอำนาจของตุลาการ โดยเฉพาะ นับแต่ตั้งกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานธุรการของศาลยุติธรรมมาได้ 100 ปีเศษ จึงได้เกิดแนวความคิดที่จะแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้พ้นจากข้อระแวงสงสัยว่าศาลยุติธรรมอาจถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหารและไม่มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี

จนกระทั่งได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยงานธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ.2543 มาตรา 5 บัญญัติให้มีสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อกฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2543 จึงถือว่าศาลยุติธรรมแยกออกจากกระทรวงยุติธรรม นับแต่นั้นเป็นต้นมา

แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม

พ.ศ. 2569 – 2572

วิสัยทัศน์

“ศาลยุติธรรมอำนวยความสะดวกอย่างรวดเร็ว เข้าถึงได้ด้วยนวัตกรรมสมัยใหม่
เพื่อความเชื่อมั่นและความเท่าเทียมในสังคม”

พันธกิจ

1. พิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้องเป็นธรรมและรวดเร็ว
2. คุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามที่กฎหมายบัญญัติอย่างเสมอภาค
3. อำนวยความสะดวกตามมาตรฐานสากล ทันสมัย
และตอบสนองความต้องการของประชาชนในยุคดิจิทัล
4. ดำรงความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน

ยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม

1. ยุทธศาสตร์ S Speedy Justice
การอำนวยความสะดวกถูกต้องเป็นธรรมอย่างรวดเร็ว
2. ยุทธศาสตร์ M Modern Innovation
นวัตกรรมสมัยใหม่
3. ยุทธศาสตร์ A Accessibility for all
ทุกคนเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค
4. ยุทธศาสตร์ R Ready for the future
พร้อมมุ่งสู่อนาคต
5. ยุทธศาสตร์ T Trust
ความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน

เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์
S Speedy Justice การอำนวยความสะดวกต้องเป็นธรรม อย่างรวดเร็ว	ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกจาก ศาลยุติธรรมอย่างรวดเร็ว
M Modern Innovation นวัตกรรมสมัยใหม่	นวัตกรรมของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม ส่งเสริมการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานและการ บริการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
A Accessibility for all ทุกคนเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค	ประชาชนเข้าถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตามหลักสากลอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค
R Ready for the future พร้อมมุ่งสู่นาคต	การขับเคลื่อนระบบงานศาลยุติธรรมและสำนักงาน ศาลยุติธรรมสอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชนและความเจริญก้าวหน้าตามยุคสมัย
T Trust ความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน	ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมของศาลยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ S Speedy Justice การอำนวยความสะดวกยุติธรรมถูกต้องเป็นธรรมอย่างรวดเร็ว เป้าประสงค์

ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมจากศาลยุติธรรมอย่างรวดเร็ว

ตัวชี้วัด

ประชาชนเชื่อมั่นว่าศาลยุติธรรมใช้ระยะเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอนงานอย่างเหมาะสม และลดค่าใช้จ่ายของความ

ปีงบประมาณ 2569	ปีงบประมาณ 2570	ปีงบประมาณ 2571	ปีงบประมาณ 2572
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 82

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ																								
ประเด็นย่อยที่ 1 ส่งเสริมการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมด้วยหลักนิติธรรม เป้าหมาย กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยถูกต้องเป็นธรรมอย่างรวดเร็ว ตัวชี้วัด 1. ร้อยละของคดีเสร็จไปภายในไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันรับฟ้อง <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 72</td></tr></table> 2. อัตราสวนคดีรับใหม่ของศาลชั้นอุทธรณ์ต่อคดีเสร็จไปของศาลชั้นต้น <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ไม่เกินร้อยละ 30</td><td>ไม่เกินร้อยละ 30</td><td>ไม่เกินร้อยละ 30</td><td>ไม่เกินร้อยละ 30</td></tr></table> 3. อัตราสวนคดีรับใหม่ของศาลฎีกาต่อคดีเสร็จไปของศาลชั้นอุทธรณ์ <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ไม่เกินร้อยละ 30</td><td>ไม่เกินร้อยละ 30</td><td>ไม่เกินร้อยละ 30</td><td>ไม่เกินร้อยละ 30</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 72	2569	2570	2571	2572	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	2569	2570	2571	2572	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	1. ส่งเสริมกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีและการบังคับใช้กฎหมายในแต่ละชั้นศาลและประเภทคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์คดีที่เปลี่ยนแปลง 2. เสริมสร้างกระบวนการพิจารณาคดีมีโน้สาร์ คดีไม่มีข้อยุ่งยาก คดีความผิดทางพินัย และคดีชำนาญพิเศษเป็นไปอย่างรวดเร็วตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเภทคดีและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3. บริหารจัดการปริมาณงานและปรับอัตรากำลังของบุคลากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปตามกรอบระยะเวลาและมีมาตรฐาน 4. ส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีและยกระดับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการ คณะยุติธรรม และผู้พิพากษาสมทบ
2569	2570	2571	2572																						
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 72																						
2569	2570	2571	2572																						
ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30																						
2569	2570	2571	2572																						
ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30	ไม่เกินร้อยละ 30																						

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ								
ประเด็นย่อยที่ 2 ส่งเสริมการระงับข้อพิพาททางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมาย การระงับข้อพิพาททางเลือกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ประหยัด เป็นธรรม และคู่กรณียินยอมทุกฝ่าย ตัวชี้วัด ร้อยละคดีส่วนแบ่งที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จจากคดีส่วนแบ่งที่เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ย <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 72</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 72	- ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท และการระงับข้อพิพาททางเลือกด้วยความรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย และพึงพอใจแก่ทุกฝ่าย - เสริมสร้างมาตรฐานอนุญาโตตุลาการ ของสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม - การพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตรี - ส่งเสริมระบบการขึ้นทะเบียนและพัฒนาบุคคลเพื่อทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการและผู้ประนีประนอมประจำสำนักงานศาลยุติธรรม
2569	2570	2571	2572						
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 72						

ยุทธศาสตร์ M Modern Innovation นวัตกรรมสมัยใหม่

เป้าประสงค์

นวัตกรรมของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมส่งเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานและการบริการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

จำนวนนวัตกรรม

ปีงบประมาณ 2569	ปีงบประมาณ 2570	ปีงบประมาณ 2571	ปีงบประมาณ 2572
1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ								
ประเด็นย่อยที่ 1 เสริมสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยี เป้าหมาย การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประชาชนและการบริหารจัดการศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม ตัวชี้วัด นวัตกรรมทางเทคโนโลยีของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมเพิ่มขึ้นหรือได้รับการต่อยอด <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>1 นวัตกรรม</td><td>1 นวัตกรรม</td><td>1 นวัตกรรม</td><td>1 นวัตกรรม</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	- ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติการกิจของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการทางศาล - เสริมสร้างระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการทำงานอย่างครบวงจร เพื่อลดปริมาณการใช้กระดาษ - พัฒนาและคัดสรรเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ที่เหมาะสมควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยี Big Data ของสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและยกระดับบริการประชาชน - สนับสนุนการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลระหว่างหน่วยงานของรัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ประชาชนและการดำเนินงานของหน่วยงานตามกฎหมาย - พัฒนาระบบนิเวศดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น สร้างกลไกการจัดการเอกสารทางคดีในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สะดวก และประหยัด
2569	2570	2571	2572						
1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม						

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ								
ประเด็นย่อยที่ 2 สร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารองค์กร เป้าหมาย กระบวนการทำงานทั้งระบบสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่นำมาใช้และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีต่อบริการของศาลยุติธรรม ตัวชี้วัด นวัตกรรมที่นอกเหนือจากนวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรืองานวิจัยของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมเพิ่มขึ้นหรือได้รับการต่อยอด	1. ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี เพื่อการปฏิบัติงานภารกิจของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม 2. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อตอบสนองต่อภารกิจของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม 3. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อบริการประชาชน 4. ยกระดับความรู้และการใช้ดิจิทัล (Digital literacy) ของบุคลากร								
<table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>2 นวัตกรรม/ฉบับ</td><td>2 นวัตกรรม/ฉบับ</td><td>2 นวัตกรรม/ฉบับ</td><td>2 นวัตกรรม/ฉบับ</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	2 นวัตกรรม/ฉบับ	2 นวัตกรรม/ฉบับ	2 นวัตกรรม/ฉบับ	2 นวัตกรรม/ฉบับ	
2569	2570	2571	2572						
2 นวัตกรรม/ฉบับ	2 นวัตกรรม/ฉบับ	2 นวัตกรรม/ฉบับ	2 นวัตกรรม/ฉบับ						

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ								
ประเด็นย่อยที่ 3 นวัตกรรมด้านกฎหมาย เป้าหมาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม มีอัตลักษณ์ในด้านการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนตลอดจนขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับภาพรวมของการพัฒนาประเทศ ตัวชี้วัด ศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมมีการเสนอร่างกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดและข้อบังคับ <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>3 เรื่อง</td><td>3 เรื่อง</td><td>3 เรื่อง</td><td>3 เรื่อง</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	3 เรื่อง	3 เรื่อง	3 เรื่อง	3 เรื่อง	1. พัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว เสมอภาค และส่งเสริมการพัฒนาประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล 2. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของหน่วยงานภายนอกเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน 3. เสริมสร้างกลไกการให้คำแนะนำและพิจารณากฎหมายที่ต้องพัฒนา ปรับปรุง หรือแก้ไขอย่างครบถ้วนรอบด้านตามหลักวิชาการแก่ศาลยุติธรรมและหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม 4. พัฒนากระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามมาตรฐานสากล 5. ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศกฎหมายระหว่างประเทศและข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการศาล และประสานความร่วมมือทางการศาลระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำสั่งศาล การบังคับใช้กฎหมาย และการคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายของประชาชนในอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม
2569	2570	2571	2572						
3 เรื่อง	3 เรื่อง	3 เรื่อง	3 เรื่อง						

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ																								
ประเด็นย่อยที่ 4 นวัตกรรมด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และสารสนเทศ เป้าหมาย ศาลยุติธรรมมีระบบการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และสารสนเทศที่ได้มาตรฐาน ตัวชี้วัด 1. มีหน่วยงานและบุคลากรด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>มีหน่วยงานและบุคลากร</td><td>มีหน่วยงานและบุคลากร</td><td>มีหน่วยงานและบุคลากร</td><td>มีหน่วยงานและบุคลากร</td></tr></table> 2. มีนวัตกรรมเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เพิ่มขึ้นหรือได้รับการต่อยอด <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>1 นวัตกรรม</td><td>1 นวัตกรรม</td><td>1 นวัตกรรม</td><td>1 นวัตกรรม</td></tr></table> 3. บุคลากรมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และการรับมือภัยคุกคาม <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90</td><td>ร้อยละ 100</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	มีหน่วยงานและบุคลากร	มีหน่วยงานและบุคลากร	มีหน่วยงานและบุคลากร	มีหน่วยงานและบุคลากร	2569	2570	2571	2572	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	2569	2570	2571	2572	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ร้อยละ 100	1. สร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับ 2. พัฒนาทักษะและสร้างความเชี่ยวชาญด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเทคนิค 3. ปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศและไซเบอร์ของสำนักงานศาลยุติธรรม ภายใต้หลักการ Zero Trust 4. ส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายประสานงานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ 5. จัดให้มีเทคโนโลยีทันสมัย เพื่อตรวจสอบและป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมถึงจัดเก็บและเข้ารหัสข้อมูลเพื่อปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและสารสนเทศอย่างเหมาะสม
2569	2570	2571	2572																						
มีหน่วยงานและบุคลากร	มีหน่วยงานและบุคลากร	มีหน่วยงานและบุคลากร	มีหน่วยงานและบุคลากร																						
2569	2570	2571	2572																						
1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม																						
2569	2570	2571	2572																						
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ร้อยละ 100																						

ยุทธศาสตร์ A Accessibility for all ทุกคนเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค

เป้าประสงค์

ประชาชนเข้าถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามหลักสากลอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

ตัวชี้วัด

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการได้ใช้สิทธิต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมตามกฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติ

จากศาลยุติธรรม

ปีงบประมาณ 2569	ปีงบประมาณ 2570	ปีงบประมาณ 2571	ปีงบประมาณ 2572
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 82

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ								
ประเด็นย่อยที่ 1 ส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายแก่คู่ความและประชาชน เป้าหมาย การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพคู่ความและประชาชนเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ ตัวชี้วัด ศาลยุติธรรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทุกฝ่ายที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน</td><td>ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน</td><td>ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน</td><td>ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน	ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน	ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน	ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน	1. คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง 2. หลักประกันในเรื่องสิทธิ เสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล การป้องกันการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย 3. หลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 4. พินฟู เยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญา และการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว 5. เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับคดีผู้ประกัน การบังคับคดีโทษปรับและการบังคับคดีความผิดทางพินัย 6. การคุ้มครองและจ่ายค่าตอบแทนพยานตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม 7. นำแนวทางการปฏิบัติราชการโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางมาใช้ในการปฏิบัติงานและให้บริการประชาชน
2569	2570	2571	2572						
ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน	ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน	ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน	ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย และพยาน						

ประเด็นย่อย				แนวทางดำเนินการ
ประเด็นย่อยที่ 2 สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ				1. การลดอุปสรรคทางกายภาพ ระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน คู่ความ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม 2. จัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลของศาลยุติธรรม เพื่อให้การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการขอลดข้อชั่วคราว การกำกับดูแล และติดตามผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราว 4. ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางเข้าถึงการอำนวยความสะดวก การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการบำบัดฟื้นฟูตามกฎหมายได้อย่างสะดวกรวดเร็ว 5. เพิ่มช่องทางการเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพให้แก่คู่ความ พยานหรือผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ได้พำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทย 6. พัฒนาระบบการดำเนินคดีสำหรับประชาชนที่ดำเนินคดีด้วยตัวเอง (Self- Represented Litigation)
เป้าหมาย สร้างความเป็นธรรมและเท่าเทียมในทุกมิติ				
ตัวชี้วัด มาตรการที่ศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดขึ้นเพื่อสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม				
2569	2570	2571	2572	
ดัชนีชี้วัดปีงบประมาณที่ผ่าน	ดัชนีชี้วัดปีงบประมาณที่ผ่าน	ดัชนีชี้วัดปีงบประมาณที่ผ่าน	ดัชนีชี้วัดปีงบประมาณที่ผ่าน	

ยุทธศาสตร์ R Ready for the future พร้อมมุ่งสู่อนาคต

เป้าประสงค์

การขับเคลื่อนระบบงานศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและความเจริญก้าวหน้าตามยุคสมัย

ตัวชี้วัด

หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมมีผลการประเมินการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าระดับดีมาก

ปีงบประมาณ 2569	ปีงบประมาณ 2570	ปีงบประมาณ 2571	ปีงบประมาณ 2572
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 82

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ								
ประเด็นย่อยที่ 1 ส่งเสริมระบบงานศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง เป้าหมาย ระบบงานศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมตอบสนองต่อการพัฒนาองค์กรเพื่อให้บริการประชาชนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ตัวชี้วัด ระบบงานของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมได้รับการพัฒนาหรือต่อยอด <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>1 ระบบงาน</td><td>1 ระบบงาน</td><td>1 ระบบงาน</td><td>1 ระบบงาน</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	1 ระบบงาน	1 ระบบงาน	1 ระบบงาน	1 ระบบงาน	1. เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานและการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม 2. พัฒนาโครงสร้างองค์กรให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม 3. ส่งเสริมมาตรฐานการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานศาลยุติธรรมและลูกจ้าง 4. เสริมสร้างนโยบายประธานศาลฎีกา และแผนอื่นของหน่วยงาน เพื่อแผนยุทธศาสตร์นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม 5. พัฒนาระบบงบประมาณ การเงิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน และการบริหารทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพ
2569	2570	2571	2572						
1 ระบบงาน	1 ระบบงาน	1 ระบบงาน	1 ระบบงาน						

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ								
ประเด็นย่อยที่ 2 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เป้าหมาย ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้รับการเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจอย่างเหมาะสม ตัวชี้วัด การอบรมสัมมนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นไปตามแผนปฏิบัติการจัดการอบรมและสัมมนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	1. เสริมสร้างหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ นโยบายประธานศาลฎีกา งานวิจัย ปัญหาข้อขัดข้องและผลการประเมินการฝึกอบรม 2. วางแผน พัฒนา และดำเนินการฝึกอบรม รวมถึงพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 3. ติดตามประเมินผลการพัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4. เสริมสร้างหลักสูตรที่จำเป็นต่อการพัฒนาข้าราชการศาลยุติธรรม เพื่อให้บุคลากรทุกคนได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง
2569	2570	2571	2572						
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90						
ประเด็นย่อยที่ 3 ส่งเสริมการประสานความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานภายในและต่างประเทศ เป้าหมาย ศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายในและต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัด ศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมมีความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและต่างประเทศ <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ</td><td>ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ</td><td>ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ</td><td>ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ	ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ	ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ	ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ	1. ส่งเสริมการประสานความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานภายในและต่างประเทศ 2. ยกระดับกลไกการทำงานเชิงเครือข่ายระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม 3. พัฒนาต่อยอดบันทึกความร่วมมือระหว่างศาลและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหรือหน่วยงานอื่น
2569	2570	2571	2572						
ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ	ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ	ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ	ด้านการยุติธรรมและด้านวิชาการ						

ยุทธศาสตร์ T Trust ความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน
เป้าประสงค์

ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลยุติธรรม

ตัวชี้วัด

ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนว่าจะได้รับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ถูกต้องเป็นธรรมจากศาลยุติธรรม

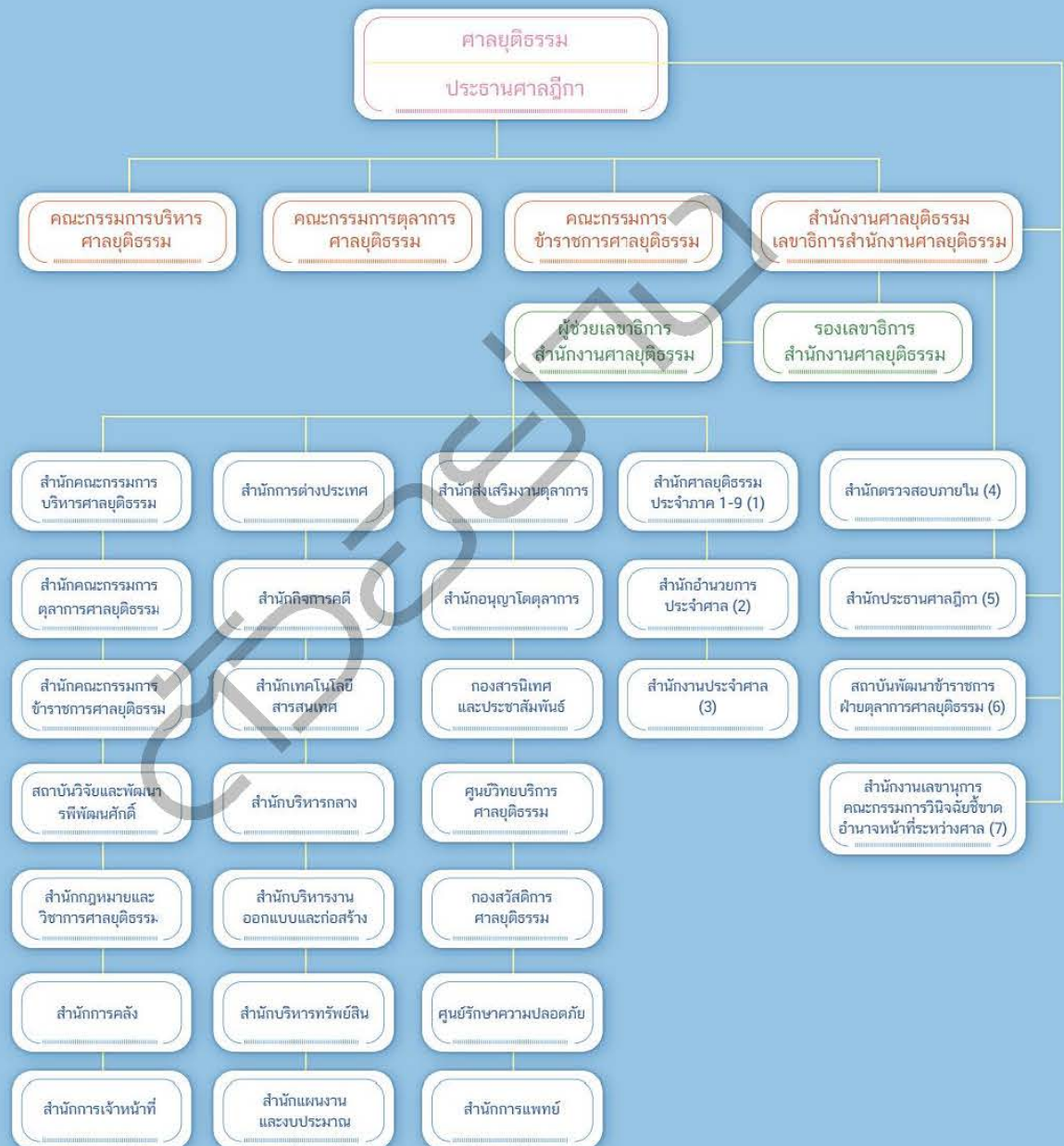
ปีงบประมาณ 2569	ปีงบประมาณ 2570	ปีงบประมาณ 2571	ปีงบประมาณ 2572
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 82

ประเด็นย่อย	แนวทางดำเนินการ								
ประเด็นย่อยที่ 1 การเสริมสร้างความโปร่งใสและมาตรฐานการดำเนินงานของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมตามมาตรฐานสากล เป้าหมาย การดำเนินงานของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ตัวชี้วัด ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของศาลยุติธรรม <table><tr><td>2569</td><td>2570</td><td>2571</td><td>2572</td></tr><tr><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80</td><td>ไม่น้อยกว่าร้อยละ 82</td></tr></table>	2569	2570	2571	2572	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 82	1. เสริมสร้างมาตรฐานการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในแต่ละศาลชั้นศาลและประเภทคดี และส่วนราชการในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานทั้งในและต่างประเทศ 2. ส่งเสริมการดำเนินการตามกรอบสากลเพื่อความเป็นเลิศทางการศาล (International Framework for Court Excellence : IFCE) 3. พัฒนาและส่งเสริมระบบการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลการปฏิบัติราชการของศาลยุติธรรมและหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม 4. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมตามมาตรฐานสากลเพื่อยกระดับประเทศไทยในสังคมโลก
2569	2570	2571	2572						
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 82						

ประเด็นย่อย				แนวทางดำเนินการ
ประเด็นย่อยที่ 2 สนับสนุนการเรียนรู้ไม่สิ้นสุดแก่ประชาชนและความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนต่อการทำงานของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม				1. เผยแพร่ความรู้ เสริมสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน และเสริมสร้างระบบบริการสนเทศเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของสังคม 2. ส่งเสริมการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม 3. สร้างและเผยแพร่ภาพลักษณ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงบทบาทและภารกิจของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมทั้งภายในและต่างประเทศ 4. สร้างระบบ Open Government เพื่อให้ผู้ใช้บริการภาคประชาชนภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐ สามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพได้ง่าย 5. ส่งเสริมให้หน่วยงานภายนอกและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสังคมของศาลยุติธรรม
เป้าหมาย				
ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนต่อการทำงานของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม				
ตัวชี้วัด				
ช่องทางของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนในสังคม				
2569	2570	2571	2572	
ในสถานที่และออนไลน์	ในสถานที่และออนไลน์	ในสถานที่และออนไลน์	ในสถานที่และออนไลน์	

ภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงาน

แผนผังโครงสร้างสำนักงานศาลยุติธรรม

หมายเหตุ: (1) ภายใต้การกำกับ ดูแล และคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายของอธิบดีผู้พิพากษามาตร

(2) ภายใต้การกำกับ ดูแล และคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ภาค 1-9 เลขานุการศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรืออธิบดีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี

(3) ภายใต้การกำกับ ดูแล และคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายของอธิบดีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

(4) ภายใต้การกำกับ ดูแล และคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายของคณะกรรมการตรวจสอบของสำนักงานศาลยุติธรรม และเลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี

(5) ภายใต้การกำกับ ดูแล และคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายของเลขาธิการประธานศาลฎีกา

(6) ภายใต้การกำกับ ดูแล และคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายของเลขาธิการสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

(7) ภายใต้การกำกับ ดูแล และคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายของเลขานุการศาลฎีกา

ที่มา: ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2564

สำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น มีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหัวหน้าหน่วยงานและเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของศาลยุติธรรม งานส่งเสริมตุลาการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ศาลยุติธรรม รวมทั้งเสริมสร้างให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

สำนัก สถาบัน กอง และศูนย์

สำนัก สถาบัน กอง และศูนย์สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ส่วนกลาง ทำหน้าที่สนับสนุนศาลยุติธรรม ส่งเสริมงานตุลาการและวิชาการ ได้แก่ กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ งานงบประมาณและการเงินของศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรม ส่งเสริม ประสาน และดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท อนุญาโตตุลาการ และการระงับข้อพิพาทโดยทางเลือกอื่น สนับสนุนการดำเนินงานของศาลในด้านวิชาการกฎหมาย และระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนจัดหาครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคารสถานที่ และบ้านพักของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม งานบริหารงานบุคคลและพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม

สำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 1-9

สำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 1-9 เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนปฏิบัติงานของสำนักอำนวยการประจำศาลและสำนักงานประจำศาลในเขตของอธิบดี รวมทั้งสนับสนุนงานวิชาการ งานแผนงาน การบริหารงบประมาณ งานด้านกฎหมายและเทคโนโลยีสารสนเทศและประสานงานร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางและศาลในสังกัด

สำนักอำนวยการประจำศาลและสำนักงานประจำศาล

สำนักอำนวยการประจำศาลและสำนักงานประจำศาล เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนงานศาลในด้านบริหารจัดการและด้านวิชาการ เพื่อสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม รวมทั้งนำการระงับข้อพิพาททางเลือกมาใช้ นอกเหนือจากการพิจารณาพิพากษาคดี ตลอดจนสนับสนุนงานด้านวิชาการ แผนงาน การบริหารงบประมาณ และพัฒนาเทคโนโลยีรวมถึงประสานงานร่วมกับสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค

➤ คำอธิบายความหมายของตราสัญลักษณ์

คำอธิบายความหมายของตราสัญลักษณ์

๑. ลักษณะของตราสัญลักษณ์

เป็นตรารูปทรงกลม (ไม่จำกัดขนาด)

๒. องค์ประกอบของตราสัญลักษณ์

ดวงตราประกอบด้วยพระมหาพิชัยมงกุฎครอบอยู่เหนืออุณาโลม และตราพระจุลพาหน์ตั้งอยู่บนพานสองชั้นมีพระแท่นรองรับพาน โดยมีครุฑจับนาครุฑไว้เหนือศีรษะ ล้อมรอบด้วยดอกบัวเกี้ยวดอก เป็นดอกบัวตูมแปดดอก และดอกบัวบานหนึ่งดอก

๓. ความหมาย

๓.๑ พระมหาพิชัยมงกุฎครอบอยู่เหนืออุณาโลม
หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓.๒ ดอกบัว หมายถึง ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง และทั้งหมดมี ๙ ดอก
หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙

๓.๓ ตราจุลพาหน์ตั้งอยู่บนพานสองชั้นมีพระแท่นรองรับพานอีกทอดหนึ่ง
หมายถึง ความยุติธรรมตั้งอยู่บนรากฐานอันมั่นคง

๓.๔ ครุฑจับนาคร หมายถึง แผ่นดิน

สำนักงานศาลยุติธรรม

นับจากวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๑ ศาลยุติธรรมได้แยกเป็นอิสระจากกระทรวงยุติธรรม โดยมีสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานอิสระ มีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นหน่วยธุรการ และมีเลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา อำนาจหน้าที่

สำนักงานศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการศาลยุติธรรม อาทิ การจัดทำงบประมาณ รายจ่ายประจำปี การบริหารการเงิน การพัสดุ การวางแผนเกี่ยวกับบุคลากรการบริหารจัดการอาคารสถานที่ งานทางวิชาการ และงานส่งเสริมงานตุลาการ ซึ่งลักษณะของงานเหล่านี้เป็นไปตามลักษณะของการบริหารองค์กร หรือหน่วยงาน และที่สำคัญคือการสนับสนุนงานตุลาการอันเป็นภารกิจหลักให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเป็นเลิศในการอำนวยความยุติธรรม หน่วยงานในสำนักงานศาลยุติธรรม

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของศาลยุติธรรม งานส่งเสริมตุลาการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ศาลยุติธรรม รวมทั้งเสริมสร้างให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยมีส่วนราชการภายในประกอบด้วย

ส่วนกลาง

เป็นหน่วยประสาน กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา แนะนำ และวางหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติต่าง ๆ

ส่วนภูมิภาค

มีหน่วยงานระดับภาคจำนวน ๕ หน่วยงาน คือ สำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ภาค ๕ โดยเป็นหน่วยส่งเสริมสนับสนุนงานศาลในด้านบริหารจัดการและด้านวิชาการให้กับหน่วยงานในเขตอำนาจอธิบดีผู้พิพากษภาค ส่วนสนับสนุนงานศาล

ได้แก่ หน่วยงานระดับสำนักอำนวยการประจำศาล และหน่วยงานระดับสำนักงานประจำศาล โดยเป็นหน่วยสนับสนุนการพิจารณาคดีของผู้พิพากษาด้านธุรการ ด้านวิชาการ รวมทั้งการประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ บทบาทภารกิจ

บทบาทภารกิจของสำนักงานศาลยุติธรรม มีดังนี้

๑) กำหนดนโยบายการบริหารด้านบุคลากร งบประมาณและแผนงานให้เป็นไปตามหลักการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance)

๒) ดำเนินการด้านเลขานุการของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) และคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม (ก.ศ.)

๓) สรรหาอัตรากำลังข้าราชการตุลาการและธุรการ พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพและทักษะอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๔) ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนากฎหมายและระบบงานของศาลยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๕) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน กำหนดตัวชี้วัดประสิทธิผลและมูลค่าผลงานต่อหน่วย (Unit Cost)

๖) ประสานงานกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง

➤ **หน่วยงานในสำนักงานศาลยุติธรรม**

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๔๑ กำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของศาลยุติธรรม งานส่งเสริมตุลาการ และงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ศาลยุติธรรม รวมทั้งเสริมสร้างให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

ศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร จำนวนทั้งสิ้น 274 ศาล (9 สาขา)

สำนักงานและงบประมาณ

สำนักงานศาลยุติธรรม

ศาลฎีกา
จำนวน 1 ศาล

ศาลชั้นอุทธรณ์
จำนวน 11 ศาล

ศาลอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1

ศาลอุทธรณ์ภาค 2

ศาลอุทธรณ์ภาค 3

ศาลอุทธรณ์ภาค 4

ศาลอุทธรณ์ภาค 5

ศาลอุทธรณ์คดีขำนัญพิเศษ

ศาลอุทธรณ์ภาค 6

ศาลอุทธรณ์ภาค 7

ศาลอุทธรณ์ภาค 8

ศาลอุทธรณ์ภาค 9

ศาลชั้นต้น
จำนวน 262 ศาล (9 สาขา)

ไม่สังกัดสำนักงาน

อธิบดีผู้พิพากษาประจำภาค 1 - 9

ศาลแพ่ง

ศาลอาญา

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้

ศาลอาญากกรุงเทพใต้

ศาลแพ่งธนบุรี

ศาลอาญาธนบุรี

ศาลแพ่งล้งซัน

ศาลอาญาล้งซัน

ศาลแพ่งพรังนง

ศาลอาญาพรังนง

ศาลแพ่งม้นบุรี

ศาลอาญาม้นบุรี

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 1 - 9

ศาลขำนัญพิเศษที่ไม่อยู่ในสังกัดฯ ได้แก่

ศาลแรงงานกลาง

ศาลแรงงานภาค 1 - 9

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

ศาลภาษีอากรกลาง

ศาลล้มละลายกลาง

ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

สังกัดสำนักงาน

อธิบดีผู้พิพากษาประจำภาค 1- 9

ศาลจังหวัด

จำนวน 111 ศาล

ศาลแขวง

จำนวน 39 ศาล

ศาลขำนัญพิเศษที่อยู่ในสังกัดฯ ได้แก่

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด จำนวน 76 ศาล

ศาลสาขา ได้แก่

ศาลจังหวัดสัคว์ สาขาปากช่อง
ศาลจังหวัดมหาสารคาม สาขาพยัคฆภูมิพิสัย
ศาลจังหวัดน่าน สาขาบัว
ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน สาขาปาย
ศาลจังหวัดเชียงราย สาขาเวียงป่าเป้า
ศาลจังหวัดพิษณุโลก สาขานครไทย
ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง สาขาม้นบุรี
ศาลแรงงานภาค 1 สาขาระนอง
ศาลแรงงานภาค 2 สาขาระยอง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2563

เปิดทำการศาลแขวงกระบี่ และศาลแขวงตรัง

หมายเหตุ -จำนวนทั้งสิ้นนี้ไม่ได้นับรวมศาลสาขา
-ศาลขำนัญพิเศษความหมายตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีขำนัญพิเศษ พ.ศ.2558 (มาตรา 3)

พระราชบัญญัติ
ให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

พ.ศ. ๒๕๔๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงพระธรรมนูญศาลยุติธรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น

ไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระธรรมนูญศาลยุติธรรมซึ่งได้ใช้บังคับโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ใช้บทบัญญัติท้ายพระราชบัญญัตินี้เป็นพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๕ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องในวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป ไม่ว่ามูลคดีได้เกิดขึ้นก่อนหรือในวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องก่อนวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีจะถึงที่สุด เว้นแต่ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับแก่คดีในลักษณะดังกล่าวนับแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๖ ให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลฎีกา และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น เฉพาะที่มีอาวุโสต่ำกว่ารองประธานศาลฎีกา และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น คนที่สาม และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอยู่ในวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ต่อไปจนกว่าจะได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งอื่น แต่ต้องไม่เกินวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค เฉพาะที่มีอาวุโสต่ำกว่ารองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาคคนหนึ่ง อยู่ในวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ต่อไปจนกว่าจะได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งอื่น แต่ต้องไม่เกินวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๔๔ ก/หน้า ๑/๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มีหน้าที่ช่วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ตามที่ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มอบหมายแล้วแต่กรณี

มาตรา ๗ บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการ ระเบียบ ข้อบังคับ และบรรดาคำสั่งต่าง ๆ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่ตรา หรือออกโดยอาศัยอำนาจตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมซึ่งได้ใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช ๒๔๙๙ ก่อนวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ออกใช้บังคับแทน

มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑^{๒๑} ศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญนี้มีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒^{๒๒} ศาลชั้นต้น ได้แก่ ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งตลิ่งชัน ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมีนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาตลิ่งชัน ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาพระโขนง ศาลอาญามีนบุรี ศาลจังหวัด ศาลแขวง และศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น

มาตรา ๓^{๒๓} ศาลชั้นอุทธรณ์ ได้แก่ ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค และศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นอุทธรณ์

มาตรา ๔^{๒๔} ศาลฎีกา ศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น และจะให้มีอำนาจในคดีประเภทใดหรือคดีในท้องที่ใด ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของแต่ละศาลนั้นแยกต่างหากโดยเฉพาะก็ได้ โดยให้ออกเป็นประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

ศาลชั้นต้นอาจเปิดทำการสาขาในท้องที่อื่นใด และจะให้มีอำนาจในคดีประเภทใดหรือคดีในท้องที่ใดซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้นแยกต่างหากโดยเฉพาะก็ได้ โดยให้ออกเป็นประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

การกำหนดและการเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งของศาล ให้ออกเป็นประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่ออกตามความในมาตรานี้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕^{๒๕} ให้ประธานศาลฎีกามีหน้าที่วางระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรมเพื่อให้กิจการของศาลยุติธรรมดำเนินไปโดยเรียบร้อยและเป็นระเบียบเดียวกัน และให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในการปฏิบัติตามระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น โดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง

มาตรา ๖ ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง การยุบเลิก หรือการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลของศาลยุติธรรม

ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงจำนวน สภาพ สถานที่ตั้ง และเขตอำนาจศาลตามที่จำเป็นเพื่อให้การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นไปโดยเรียบร้อยตลอดราชอาณาจักร

^{๒๑} มาตรา ๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๒๒} มาตรา ๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

^{๒๓} มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๒๔} มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๒๕} มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดจำนวนผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมให้เหมาะสมตามความจำเป็นแห่งราชการ

มาตรา ๘ ให้มีประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกาหนึ่งคน ประธานศาลอุทธรณ์ประจำศาลอุทธรณ์หนึ่งคน ประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค ศาลละหนึ่งคน และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งดลิ่งชัน ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมีนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาดลิ่งชัน ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาพระโขนง ศาลอาญามีนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น ศาลละหนึ่งคน กับให้มีรองประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ประจำศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งดลิ่งชัน ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมีนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาดลิ่งชัน ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาพระโขนง ศาลอาญามีนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น ศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกามากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินหกคน รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้^๑

เมื่อตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหลายคน ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นตามวรรคสอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสาม ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๙ ในศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาลละหนึ่งคน

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในศาลนั้นเป็นผู้ทำการแทน

^๑ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการแบ่งส่วนราชการในศาลฎีกา ศาลชั้นอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้นออกเป็นแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น แผนกหรือหน่วยงานละหนึ่งคน^{๕๑}

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามวรรคหนึ่งว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในแผนกหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดในแผนกหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้น ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในแผนกหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๑๑ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ต้องรับผิดชอบในราชการของศาลให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑)^{๕๒} นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใด ๆ ของศาลนั้น หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจทำความเห็นแย้งได้

(๒) สั่งคำร้องทุกข์ต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ

(๓) อนุมัติหรือสั่งระงับวิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยเร็ว

(๔) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลนั้นในข้อขัดข้องเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

(๕) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในบรรดากิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบและการดำเนินการงานส่วนธุรการของศาล

(๖) ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งตามระเบียบ

(๗) มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มีอำนาจตาม (๒) ด้วย และให้มีหน้าที่ช่วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี ตามที่ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมอบหมาย

^{๕๑} มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๕๒} มาตรา ๑๑ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๒ ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ต้องรับผิดชอบงานของแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่ได้จัดตั้งแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้น และต้องปฏิบัติตามคำสั่งของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลนั้น

มาตรา ๑๓^{๑๑} ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาล ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้งและเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคละสามคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลมากกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคนก็ได้

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๑๔ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วยผู้หนึ่ง โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) สั่งให้หัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมรายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตน

(๒) ในกรณีจำเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่ง ในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำงานชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินสามเดือนในอีกศาลหนึ่ง โดยความยินยอมของผู้พิพากษานั้นก็ได้ แล้วรายงานไปยังประธานศาลฎีกาทันที

ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วย โดยให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลมอบหมาย

[๑๑]

หมวด ๒

เขตอำนาจศาล

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ศาลยุติธรรมศาลใดศาลหนึ่งรับคดีซึ่งศาลยุติธรรมอื่นได้สั่งรับประทับฟ้องโดยชอบแล้วไว้พิจารณาพิพากษา เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความหรือตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

^[๑๑] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๕

^[๑๒] มาตรา ๑๔ วรรคสอง เพิ่ม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๕

มาตรา ๑๖ ศาลชั้นต้นมีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา^[๑๒]

ศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานครนอกจากท้องที่ที่อยู่ในเขตของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งด่งชั้น ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมีนบุรี ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาด่งชั้น ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาพระโขนง ศาลอาญามีนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้^[๑๓]

ในกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่งหรือศาลอาญา และคดีนั้นเกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่งหรือศาลอาญา ศาลแพ่งหรือศาลอาญา แล้วแต่กรณี อาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลยุติธรรมอื่นที่มีเขตอำนาจ

(ยกเลิก)^[๑๔]

มาตรา ๑๗ ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และมีอำนาจทำการได้ส่วน หรือมีคำสั่งใด ๆ ซึ่งผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๘^[๑๕] ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘/๑ ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวงที่มีใ้ได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น

มาตรา ๑๙^[๑๖] ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งด่งชั้น ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งพระโขนง และศาลแพ่งมีนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวงและคดีอื่นใดที่มีใ้ได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น

ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาด่งชั้นศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาพระโขนง และศาลอาญามีนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวงที่มีใ้ได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น รวมทั้งคดีอื่นใดที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๙/๑^[๑๗] บรรดาคดีซึ่งเกิดขึ้นในเขตศาลแขวงและอยู่ในอำนาจของศาลแขวงนั้น ถ้ายื่นฟ้องต่อศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งด่งชั้น ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมีนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาด่งชั้น ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาพระโขนง ศาลอาญามีนบุรี หรือศาลจังหวัด ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลดังกล่าวที่จะยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นหรือมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลแขวงที่มีเขตอำนาจก็ได้ และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด หากศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งด่งชั้น ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมีนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาด่งชั้น ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาพระโขนง ศาลอาญามีนบุรี หรือศาลจังหวัด ได้มีคำสั่งรับฟ้องคดีเช่นนั้นไว้แล้ว ให้ศาลดังกล่าวพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต่อไป

ในกรณีที่ขณะยื่นฟ้องคดีนั้นเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งด่งชั้น ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมีนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาด่งชั้น ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญาพระโขนง ศาลอาญามีนบุรี หรือศาลจังหวัดอยู่แล้ว แม้ต่อมาจะมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปทำให้คดีนั้นเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง ก็ให้ศาลดังกล่าวพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต่อไป

[๑๒] มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๐

[๑๓] มาตรา ๑๖ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๔] มาตรา ๑๖ วรรคสี่ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

[๑๕] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

[๑๖] มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๗] มาตรา ๑๙/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๐ ศาลยุติธรรมอื่นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นหรือกฎหมายอื่นกำหนดไว้

มาตรา ๒๑ ศาลอุทธรณ์มีเขตตลอดท้องที่ที่มีอยู่ในเขตศาลอุทธรณ์ภาค

ในกรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์คดีต่อศาลอุทธรณ์ และคดีนั้นอยู่นอกเขตของศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์อาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีนั้นไปยังศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ

มาตรา ๒๒ ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์ และว่าด้วยเขตอำนาจศาล และมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) พิพากษายืนตาม แก้ไข กลับ หรือยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่พิพากษาลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ในเมื่อคดีนั้นได้ส่งขึ้นมายังศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๒) วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องคำขอที่ยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคตามกฎหมาย

(๓) วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๓ ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้เสนอต่อศาลฎีกาได้โดยตรง และคดีที่อุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ภาคตามที่กฎหมายบัญญัติ เว้นแต่กรณีที่ศาลฎีกาเห็นว่าข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่อุทธรณ์หรือฎีกานั้นจะไม่ใช่สาระอันควรแก่การพิจารณา ศาลฎีกามีอำนาจไม่รับคดีไว้พิจารณาพิพากษาได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา^{๑๔๑}

คดีที่ศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งแล้ว คู่ความไม่มีสิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาคัดค้านคดีนั้นต่อไป

หมวด ๓

องค์กรและผู้พิพากษา

มาตรา ๒๔ ให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ออกหมายเรียก หมายอาญา หรือหมายสั่งให้ส่งคนมาจากหรือไปยังจังหวัดอื่น

(๒) ออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี

มาตรา ๒๕ ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคณะเดียวเป็นองค์กรที่มีอำนาจเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้น ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีทั้งปวง

(๒) ไต่สวนและมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

(๓) ไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา

^{๑๔๑} มาตรา ๒๓ วรคทหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

(๔) พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสามแสนบาท ราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินดังกล่าวอาจขยายได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

(๕) พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้วไม่ได้

ผู้พิพากษาประจำศาลไม่มีอำนาจตาม (๓) (๔) หรือ (๕)

มาตรา ๒๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕ ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวง และศาลยุติธรรมอื่นซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนและต้องไม่เป็นผู้พิพากษาประจำศาลเกินหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งหรือคดีอาญาทั้งปวง

มาตรา ๒๗ ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลฎีกา ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสามคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค และผู้พิพากษาศาลฎีกา ที่เข้าประชุมใหญ่ในศาลนั้นหรือในแผนกคดีของศาลดังกล่าว เมื่อได้ตรวจสอบจำนวนคดีที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมแผนกคดีแล้ว มีอำนาจพิพากษาหรือทำคำสั่งคดีนั้นได้ และเฉพาะในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจความเห็นแย้งได้ด้วย

มาตรา ๒๘ ในระหว่างการพิจารณาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ไม่อาจจะนั่งพิจารณาคดีต่อไป ให้ผู้พิพากษาดังต่อไปนี้นั่งพิจารณาคดีนั้นแทนต่อไปได้

(๑) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกา หรือรองประธานศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งประธานศาลฎีกามอบหมาย

(๒) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคซึ่งประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี มอบหมาย

(๓)^{๒๕๖} ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย

ให้ผู้ทำการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๓ มีอำนาจตาม (๑) (๒) และ (๓) ด้วย

มาตรา ๒๙ ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ไม่อาจจะทำคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไปได้ ให้ผู้พิพากษาดังต่อไปนี้มีอำนาจลงลายมือชื่อทำคำพิพากษา และเฉพาะในศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค และศาลชั้นต้น มีอำนาจความเห็นแย้งได้ด้วย ทั้งนี้ หลังจากได้ตรวจสอบจำนวนคดีนั้นแล้ว

(๑) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกาหรือรองประธานศาลฎีกา

^{๒๕๖} มาตรา ๒๘ (๓) แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๕

(๒) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองประธานศาลอุทธรณ์ หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี

(๓)^{๒๑} ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี

ให้ผู้ทำการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๓ มีอำนาจตาม (๑) (๒) และ (๓) ด้วย

มาตรา ๓๐ เหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวอ้างได้ตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ หมายถึง กรณีที่ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะหนึ่งพิจารณาคดีนั้นพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่หรือถูกคัดค้านและถอนตัวไป หรือไม่อาจปฏิบัติราชการจนไม่สามารถนั่งพิจารณาหรือทำคำพิพากษาในคดีนั้นได้

มาตรา ๓๑ เหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวอ้างได้ตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ แล้ว ให้หมายความรวมถึงกรณีดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กรณีที่ผู้พิพากษาคณะเดียวได้สวนมูลฟ้องคดีอาญาแล้วเห็นว่าควรพิพากษายกฟ้อง แต่คดีนั้นมีอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดเกินกว่าอัตราโทษตามมาตรา ๒๕ (๕)

(๒) กรณีที่ผู้พิพากษาคณะเดียวพิจารณาคดีอาญาตามมาตรา ๒๕ (๕) แล้วเห็นว่าควรพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่าหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างเกินอัตราดังกล่าว

(๓) กรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีแพ่งเรื่องใดของศาลนั้นจะต้องกระทำโดยองค์คณะซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาในองค์คณะนั้นมีความเห็นแย้งกันจนหาเสียงข้างมากมิได้

(๔) กรณีที่ผู้พิพากษาคณะเดียวพิจารณาคดีแพ่งตามมาตรา ๒๕ (๔) ไปแล้ว ต่อมาปรากฏว่าราคาทรัพย์สินที่พิพากษาหรือจำนองเงินที่ฟ้องเกินกว่าอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาคณะเดียว

หมวด ๔

การจ่าย การโอน และการเรียกคืนสำนวนคดี

มาตรา ๓๒ ให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีในแต่ละศาล แล้วแต่กรณี รับผิดชอบในการจ่ายสำนวนคดีให้แก่องค์คณะผู้พิพากษาในศาลหรือในแผนกคดีนั้น โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรม

การออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความเชี่ยวชาญและความเหมาะสมขององค์คณะผู้พิพากษาที่จะรับผิดชอบสำนวนคดีนั้น รวมทั้งปริมาณคดีที่องค์คณะผู้พิพากษาแต่ละองค์คณะรับผิดชอบ

^{๒๑} มาตรา ๒๕ (๓) แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๕

มาตรา ๓๓ การเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดีซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์คณะผู้พิพากษาใด ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล จะกระทำได้อต่อเมื่อเป็นกรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาหรือพิพากษาอรรถคดีของศาลนั้น และรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาในศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้น แล้วแต่กรณี ที่มีได้เป็นองค์คณะในสำนวนคดีดังกล่าวได้เสนอความเห็นให้กระทำได้อ^[๒๑]

ในกรณีที่รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาในศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้น แล้วแต่กรณี ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ หรือได้เข้าเป็นองค์คณะในสำนวนคดีที่เรียกคืนหรือโอนนั้น ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษา ที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในศาลนั้น เป็นผู้ม่อ่านาจในการเสนอความเห็นแทน ในกรณีที่รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มีหนึ่งคน หรือมีหลายคนแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้หรือได้เข้าเป็นองค์คณะในสำนวนคดีที่เรียกคืนหรือโอนนั้นทั้งหมด ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดของศาลนั้นเป็นผู้ม่อ่านาจในการเสนอความเห็น^[๒๒]

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลไม่มีม่อ่านาจในการเสนอความเห็นตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

ในกรณีที่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะผู้พิพากษามีคดีค้างการพิจารณาอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลนั้นล่าช้าและผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะผู้พิพากษานั้นขอคืนสำนวนคดีที่ตนรับผิดชอบอยู่ ให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มีม่อ่านาจรับคืนสำนวนคดีดังกล่าว และโอนให้ผู้พิพากษาหรือองค์คณะผู้พิพากษาอื่นในศาลนั้นรับผิดชอบแทน^[๒๓]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษารบองค์คณะและผู้พิพากษาซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีอาจจะทำคำพิพากษาคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับมาตรา ๒๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การจ่ายสำนวนคดีให้ผู้พิพากษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ และได้ห้ามการเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดี เว้นแต่เป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี นอกจากนี้ ได้มีการตรากฎหมายตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา ดังนั้น เพื่อเป็นการรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเพื่อให้การจกระบบการบริหารงานศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมสอดคล้องกับกฎหมายซึ่งตราขึ้นตามมาตรา ๒๖๕ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๒๑] มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

[๒๒] มาตรา ๓๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๐^[๒๓]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมได้กำหนดให้ศาลชั้นต้นมีเขตอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ จึงทำให้การเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลดังกล่าวจะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องใช้เวลาอันไม่ทันกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ทางปกครอง และไม่เอื้อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลชั้นต้นสามารถกระทำได้อย่างคล่องตัว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลชั้นต้นสามารถกระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐^[๒๔]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมได้กำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกาหนึ่งคน รองประธานศาลอุทธรณ์ และรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม โดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา จะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกามากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้ แต่เนื่องจากในปัจจุบันปริมาณงานของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ และประธานศาลอุทธรณ์ภาค ได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ สมควรกำหนดให้มีการเพิ่มการกำหนดจำนวนรองประธานศาลฎีกาได้ไม่เกินหกคน และจำนวนรองประธานศาลอุทธรณ์หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ภาคได้ไม่เกินสามคน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์และประธานศาลอุทธรณ์ภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐^[๒๕]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลยุติธรรมเป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและการกลั่นกรองจากผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์ สมควรกำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจให้คำแนะนำแก่ข้าราชการตุลาการ และให้ผู้รับผิดชอบการบริหารงานของศาลมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและทำความเข้าใจ ทั้งยังสมควรเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๕^[๒๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับแต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียว ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวก

[๒๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๕๑ ก/หน้า ๒๑/๕ กันยายน ๒๕๕๐

[๒๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๕๑ ก/หน้า ๒๔/๕ กันยายน ๒๕๕๐

[๒๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๑๑ ก/หน้า ๔๔/๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษารรคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็น
ธรรม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษามาตรและอำนาจหน้าที่
ของอธิบดีผู้พิพากษามาตรและรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘^[๒๖]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๑๐ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่อ้างถึงการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ ให้ถือว่าอ้างถึง
การยื่นอุทธรณ์ต่อศาลชั้นอุทธรณ์ เว้นแต่เมื่อบทบัญญัติดังกล่าวนั้นแสดงให้เห็นว่าใช้ได้เฉพาะกับศาลอุทธรณ์ ศาล
อุทธรณ์ภาค หรือศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลกำหนดให้เป็นศาลชั้นอุทธรณ์ศาลใดศาลหนึ่งเท่านั้น

มาตรา ๑๑ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษโดย
กำหนดให้เป็นศาลชั้นอุทธรณ์ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ
สมควรกำหนดความหมายของคำว่า “ศาลชั้นอุทธรณ์” ให้สอดคล้องกับการจัดตั้งศาลดังกล่าว อีกทั้งสมควรกำหนดให้
คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจออกประกาศเปิดทำการสาขาของศาลชั้นต้น รวมทั้งให้มีอำนาจกำหนดและ
เปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งของศาลได้ด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดีและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ใน
พื้นที่ห่างไกล และในกรณีคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงถ้ามีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาล
แพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญารุงเทพใต้ ศาลอาญารธนบุรี หรือศาลจังหวัด ก็ให้ศาลดังกล่าวนั้นมีดุลพินิจที่จะ
พิจารณาพิพากษาคดีที่รับฟ้องไว้แล้วนั้นต่อไปหรือโอนคดีไปยังศาลแขวงที่มีอำนาจก็
ได้ แต่หากในกรณีที่ศาลดังกล่าวได้มีคำสั่งรับฟ้องคดีไว้แล้วโดยในขณะยื่นฟ้องคดีนั้นเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาล
แขวง หรือกรณีเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญารุงเทพ
ใต้ ศาลอาญารธนบุรี หรือศาลจังหวัด แต่ต่อมามีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปทำให้คดีนั้นอยู่ในอำนาจของศาลแขวง ก็ให้
ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป อันเป็นการส่งเสริมให้การบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรมมี
ประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษารรคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม จึงจำเป็นต้อง
ตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒^[๒๗]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการจัดตั้งศาลแพ่งต่งชั้น ศาลแพ่งพระ
โขนง ศาลแพ่งมินบุรี ศาลอาญาต่งชั้น ศาลอาญาพระโขนง และศาลอาญามินบุรี โดยกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้นใน
ท้องที่กรุงเทพมหานคร และยุบเลิกศาลจังหวัดต่งชั้น ศาลจังหวัดพระโขนง และศาลจังหวัดมินบุรี สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระธรรมนูญศาลยุติธรรมเกี่ยวกับชื่อศาลชั้นต้น ตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่งต่งชั้น ศาล
แพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมินบุรี ศาลอาญาต่งชั้น ศาลอาญาพระโขนง และศาลอาญามินบุรี เขตอำนาจศาลแพ่งและศาล
อาญาในท้องที่กรุงเทพมหานคร อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวงและคดีอาญาทั้งปวง และการรับพิจารณาและ

[๒๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๓๓ ก/หน้า ๑/๒๓ เมษายน ๒๕๕๕

[๒๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๕/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

[๒๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๓๔ ก/หน้า ๑๑/๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒

การโอนคดีในกรณีที่คดีในศาลชั้นต้นเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง เพื่อให้การบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรมมีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ศาลยุติธรรม

© THE BEST CENTER INTER GROUP CO., LTD.

All rights reserved

ห้ามผู้ใดทำการคัดลอก ตีพิมพ์ แจกจ่าย ปรับเปลี่ยน
ดัดแปลง หรือแก้ไขส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
เพื่อการเผยแพร่หรือนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์โดยเด็ดขาด

หากตรวจพบจะดำเนินการตามกฎหมายถึงที่สุด

หากผู้ใดพบเห็น สามารถแจ้งเบาะแสที่
081-496-9907 มีรางวัลตอบแทน